

Oponentský posudek na bakalářskou práci N. Peškové „Časová perspektiva a zdroje učební motivace u účastníků Mezinárodní chemické olympiády“

Studentka předkládá k obhajobě revidovanou verzi bakalářské práce k tématu vztahu časové perspektivy a učební motivace. Práce vychází z výsledků sekundární analýzy dat získaných v rámci projektu VŠCHT Praha (pod vedením Dr. High) zaměřeného na výzkum předpokladů k učení u účastníků Mezinárodní chemické olympiády. Z hlediska obsahového je členěna do dvou částí: teoretické a praktické.

Teoretická část v celkem pěti podkapitolách představuje pro sledované téma důležitá teoretická východiska. Poskytuje základní orientaci v psychologickém pojetí motivace a to s důrazem na motivaci nadaných žáků (studentů), definuje nadání a v rámci této definice akcentuje specifické projevy nadání v oblasti přírodních věd. Jádrem teoretické části jsou kapitoly věnované konceptu časové perspektivy; autorka se zde opírá nejvýrazněji o práce P. Zimbarda. Koncepčním východiskem pro zpracování empirické části je zejména kapitola věnovaná souvislosti časové perspektivy motivace a školního výkonu (5.3.), kde autorka ukazuje relevanci výzkumu orientovaného na vztah motivace a časové perspektivy- tedy záměru vlastní bakalářské práce. Tato část teoretického oddílu je ale velmi stručná a možná postrádá snahu vřadit vlastní badatelský záměr do série prezentovaných českých studií (čímž by autorka mimo jiné mohla poukázat na vlastní návaznost/svázanost s dříve realizovanými českými studiemi). Teoretický oddíl předkládané práce je myšlenkově uspořádaný a logicky vystavěný, autorka čerpá z domácí i zahraniční literatury. Z české odborné literatury vybírá práce autorů, kteří se tématu motivace věnují systematicky a kontinuálně (Pavelková, Hrabal). Oproti předchozí verzi práce je toto zpracování kompaktnější, zdrojově bohatší a myšlenkově lépe uspořádané.

Empirická část předkládané práce je zpracována na celkem cca 26 stranách. V úvodu této části autorka formuluje otázky pro vlastní výzkum. Výzkumné otázky ale nejsou explicitně propojeny se závěry teoretické části bakalářské práce a čtenář určitě může postrádat snahu autorky přesvědčit o relevanci a potřebnosti výzkumu motivace a časové perspektivy u nadaných studentů (resp. studentů se zájmem o chemii). Jednotlivé otázky jsou formulovány jako spíše uzavřené, směřující k určitému vyčíslení („V jakém poměru....?“), kvantifikaci („Jaké pohnutky převládají...?“), konstatování existence souvislosti („Existuje vztah mezi...?“)...a evokující jednoznačné odpovědi. To je možná škoda s ohledem na povahu studovaného problému a téměř žádné – v předložené práci doložené- předchozí výzkumy na toto téma.

Metodologie provedeného výzkumu je náležitě strukturována a popsána, což je jistě výrazně pozitivní posun oproti předchozí odevzdané verzi bakalářské práce. I z hlediska formálních aspektů (např. tabulky) je viditelný posun k lepšímu. Jediným problematickým momentem ve strukturaci empirické části je podle mého názoru kap. 11 označená Interpretace výsledků. Z hlediska obsahu jde o kapitolu prezentující a popisující převážně výsledky popisných statistických analýz. Interpretačních pasáží je zde málo a i tak by měly být umístěny spíše do oddílu 12. Shrnutí a diskuze výsledků.

K výsledkům empirické části nabízím autorce několik kritických poznámek, které předpokládám, že bude možné zhodnotit v průběhu obhajoby.

1. V kap. 11.1. v Tab. 2 sledujeme zprůměrované hodnoty participanty vyznačených pozic na škále 1 – 5 Dotazníku ZTPI. Dle popisu na str. 46 jsou volby nespojité, nevyjadřují nějaké kontinuum. Z toho důvodu se mi zdá nevhodné pracovat se zprůměrováním jednotlivých voleb (každá hodnota na škále je přece určitou specifickou pozicí, a „mezipozice neexistují“). Srozumitelnější by se proto zdálo pracovat s vyčíslením frekvencí voleb jednotlivých pozic na

škále dotazníku (1 -5). Pak by zřejmě mohlo být i snazší výslednou distribuci popisovat a interpretovat. Výsledné hodnoty by pak možná měly více spojitosti s popisovaným obsahem a byly by i pro čtenáře lépe srozumitelné. Každopádně bych prosila autorku o vysvětlení, v čem spatřuje výhodu postupu, který pro vyjádření hodnot v tab. 2 zvolila; případně čím zvolený postup odůvodňuje. Podobným způsobem lze uvažovat i o analýze struktury motivačních zdrojů na str. 49 v tab. 3.

2. Na základě jaké koncepční úvahy autorka srovnává výsledky vlastního výzkumu (struktury motivačních zdrojů) a výzkumu High (str. 51) v tabulce 4? Na základě čeho se domnívá, že takové srovnání lze provést? Podle popisu poskytnutého na str. 51 je takové srovnání metodologicky pochybné a dosti zavádějící.
3. V textu praktické části postrádám zhodnocení výsledků výzkumu ve vztahu k formulovaným výzkumným otázkám- tedy explicitní odpovědi na formulované výzkumné otázky. Autorka by je mohla připravit k obhajobě.

Celkově hodnotím přepracovanou verzi bakalářské práce Nelie Peškové jako pečlivě zpracovaný zajímavý příspěvek k tématu učební motivace. Nejvýraznější slabinou práce zůstává konceptualizace výzkumného problému – tedy propojení stávající úrovně poznání ve sledovaném tématu se záměry provedeného výzkumu. Jisté nedostatky shledávám i v oblasti zpracování výzkumných dat a jejich interpretace. Drobné nedostatky má i jazykové zpracování (více v praktické části).

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení na rozhraní známky velmi dobře a dobře.

doc. PhDr. Seidlová Málková Gabriela, Ph.D.

Hostivice, 4. 2. 2020